YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
16 päivänä heinäkuuta 1992 *

Asiassa C-163/90,

jonka Cour d'appel de Saint-Denis (Réunion) on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Administration des douanes et droits indirects

vastaan

Léopold Legros,

Louise Brun, omaa sukua Alidor,

Armand-Joseph Payet,

Henri-Michel Techer,

joita tukee

Région Réunion

väliintulijana,

ennakkoratkaisun ETY:n perustamissopimuksen ja erityisesti sen 9, 13 ja 95 artiklan tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti O. Due, jaostojen puheenjohtajat R. Joliet, F. A. Schockweiler, F. Grévisse ja P. J. G. Kapteyn sekä tuomarit G. F. Mancini, C. N. Kakouris, J. C. Moitinho de Almeida, G. C. Rodríguez Iglesias, M. Díez de Velasco, M. Zuleeg, J. L. Murray ja D. A. O. Edward,

julkisasiamies: F. G. Jacobs,
kirjaaja: hallintovirkamies D. Triantafyllou,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet:

- Legros, Payet, Techer ja Brun, edustajanaan asianajaja Philippe Rivière, Saint-Denis (Réunion),

- Région Réunion, edustajanaan Robert Schuman -tiedekunnan professori, asianajaja Pierre Soler-Couteaux, Strasbourg,

- Ranskan tasavallan hallitus, asiamiehenään Philippe Pouzolet, avustavana asiamiehenään Géraud de Bergues,

- Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellinen neuvonantaja Jörn Sack,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Région Réunionin, edustajanaan asianajaja Llorens, Strasbourg, Ranskan hallituksen, Euroopan yhteisöjen neuvoston, asiamiehenään Torrens, ja komission 31.3.1992 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 21.11.1991 ja 20.5.1992 pidetyissä istunnoissa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Cour d'appel de Saint-Denis (Réunion) on esittänyt 21.2.1990 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 1.3.1992, ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla kolme ennakkoratkaisukysymystä perustamissopimuksen ja erityisesti sen 9, 13 ja 95 artiklan sekä yhteisön ja Ruotsin kuningaskunnan välisen vapaakauppasopimuksen 6 artiklan tulkinnasta.

2 Kysymykset on esitetty Administration des douanes et droits indirectsin (tulleista ja välillisistä maksuista vastaava hallintoviranomainen) sekä Léopold Legros'n, Armand-Joseph Payet'n, Henri-Michel Techerin ja Louise Bruinin (jäljempänä vastaajat) välisessä riita-asiassa, joka koskee viimeksi mainittujen esittämää vaatimusta heidän Administration des douanes et droits indirectsille maksamiensa määrien takaisinmaksusta.

3 Oikeudenkäyntiasiakirjoista ilmenee, että vastaajat ovat ostaneet Manner-Ranskassa välittäjältä kolme Saksassa valmistettua autoa ja yhden Ruotsista peräisin olevan auton. Autoihin sovellettiin järjestelmää, jonka perusteella vero jätettiin kantamatta tuotaessa niitä Ranskan tullialueelle. Passitusrekisterikilvin ne siirrettiin Région Réunionin alueelle yhteisön sisäisen passitusmenettelyn mukaisesti saksalaisten autojen osalta ja yhteisön ulkoisen passitusmenettelyn mukaisesti ruotsalaisen auton osalta. Kantamatta jättämistä sovellettiin niiden Réunioniin saapumiseen asti, minkä jälkeen tulliselvitystapahtuma alkoi. Tulliselvityksen aikana administration des douanes et droits indirects vaati jokaista vastaajaa maksamaan tietyn määrän meriveroa (*octroi de mer*), jota kannetaan tuotaessa tavaroita Région Réunioniin.

4 Ei ole kiistetty sitä, että meriveroa kannetaan Ranskan merentakaisissa departementeissa (jäljempänä DOM) tiettyjen vuonna 1947 annettujen asetusten sekä vuonna 1984 annetun lain perusteella. Vero kannetaan periaatteessa kaikista tavaroista, lukuun ottamatta tiettyjä perustuotteita, riippumatta niiden alkuperästä, eli myös Ranskasta ja muista DOM:eista peräisin olevista tavaroista sen vuoksi, että ne tuodaan kyseiseen DOM:iin. Kyseisestä DOM:sta peräisin olevat tuotteet on puolestaan vapautettu meriverosta ja muista vastaavista sisäisistä veroista ja maksuista. Veron määräytymisperuste on tavaroiden tullausarvo siinä paikassa, josta ne tuodaan kyseiseen DOM:iin. Tavaroihin, joista meriveroa kannetaan, sovelletaan neljää verokantaa; lisäksi alueilla on oikeus kantaa samoin edellytyksin enintään 1 prosentin lisävero. Meriveroista saatavat tulot käytetään pääasiassa paikal-

lishallinnon menojen kattamiseen alueellista autonomiaa koskevien säännösten mukaisesti.

5 Kantajat, jotka arvioivat, että meriveron kantaminen toisessa jäsenvaltiossa tai Ruotsin kuningaskunnassa valmistetuista ja Réunioniin tuoduista tavaroista on yhteisön oikeuden vastaista, nostivat kanteen toimivaltaisissa tuomioistuimissa saadakseen takaisin maksamansa maksut. Näissä olosuhteissa Cour d'appel de Saint-Denis päätti lykätä asian käsittelyä esittääkseen yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko Rooman sopimuksen 3, 9 ja 13 artiklaa tai 95 artiklan toista alakohtaa tulkittava siten, että niissä kielletään jäsenvaltiota tai kansallista viranomaista kantamasta arvonlisäveron lisäksi tavaroiden arvon perusteella määräytyvää veroa, jota kannetaan sen vuoksi, että ne tuodaan ainoastaan jäsenvaltion tietylle alueelle, ja jota kannetaan sekä ulkomaisista että kotimaisista tavaroista, lukuun ottamatta kyseiseltä alueelta peräisin olevia tavaroita?

2) Tarkemmin:

a) Onko Rooman sopimuksen 9 ja 13 artiklaa tulkittava siten, että veroa voidaan pitää tulleja vastaavana maksuna, kun sitä kannetaan ulkomaisten tai kotimaisten tavaroiden arvon perusteella luovutettaessa niitä vapaaseen liikkeeseen, ilman suoraa tai epäsuoraa yhteyttä valtion rajan ylittämiseen, vai edellytetäänkö niissä sitä vastoin, että valtion rajan ylityksen on oltava lain mukaan ja todellisuudessa maksun aiheuttava tekijä tai yksi tekijöistä?

b) Rooman sopimuksen 95 artiklan toisen alakohdan mukaan:

- Voiko tuotteiden tai tuoteryhmien alueellinen alkuperä olla laillinen edellytys jäsenvaltion erilaiseen verokohteluun, kun se selkeästi estää ulkomaisilta tuottajilta suotuisampien säännösten soveltamisen, vai onko erilaisen verokohtelun perustuttava myös, tai ainoastaan, kyseisten tuotteiden luonteeseen?

- Voidaanko Ranskan merentakaisten departementtien ja erityisesti Réunionin tuotteille myönnettyjä verohelpotuksia, jotka ovat seurausta niiden vapauttamisesta merive-

roista, pitää perustamissopimuksen vaatimusten ja johdetun oikeuden mukaisina?

3) Onko yhteisön ja Ruotsin välistä vapaakauppasopimusta tulkittava siten, että siinä kielletään jäsenvaltiota tai sen julkista viranomaista kantamasta arvonlisäverosta erillistä tavaroiden arvon perusteella määräytyvää maksua, joka kannetaan Ruotsista tuotujen tavaroiden vapaaseen liikkeeseen luovuttamisen yhteydessä sen vuoksi, että ne tuodaan tämän valtion alueen tiettyyn osaan, ja joka kannetaan myös muista yhteisöstä peräisin olevista tavaroista lukuun ottamatta kyseiseltä alueelta peräisin olevia tavaroita?"

6 Pääasiaa koskevia tosiseikkoja, asiaan liittyvää yhteisön säännöstöä, menettelyn kulkua sekä yhteisöjen tuomioistuimelle esitettyjä kirjallisia huomautuksia koskevat tarkemmat tiedot ilmenevät suullista käsittelyä varten laaditusta kertomuksesta. Oikeudenkäyntiasiakirjojen näitä osia käsitellään jäljempänä vain, mikäli se on tarpeen tuomioistuimen perustelujen selvittämiseksi.

Ranskan merentakaisiin departementteihin sovellettavat yhteisön oikeuden säännöt

7 Aluksi on muistutettava DOM:ien asemasta suhteessa yhteisön oikeuteen. On kiistatonta, että Ranskan perustuslain mukaan DOM:it ovat erottamaton osa Ranskan tasavaltaa. Sellaisenaan ne kuuluvat yhteisön tullialueeseen yhteisön tullialueesta 23 päivänä heinäkuuta 1984 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2151/84 (EYVL L 197, s. 1) 1 artiklan mukaan. ETY:n perustamissopimuksen soveltamisesta DOM:eissa on kuitenkin esitetty perustamissopimuksen 227 artiklan 2 kohdassa seuraavia erityisiä sääntöjä:

"Tämän sopimuksen voimaantulosta Algeriaan ja Ranskan merentakaisiin departementteihin sovelletaan niitä tämän sopimuksen yleis- ja erityismääräyksiä, jotka koskevat:

- tavaroiden vapaata liikkuvuutta;
- maataloutta, 40 artiklan 4 kohtaa lukuun ottamatta;
- palvelujen vapauttamista;

- kilpailusääntöjä;

- edellä 108, 109 ja 226 artiklassa tarkoitettuja suojatoimenpiteitä;

- toimielimiä.

Ne edellytykset, joilla muita tämän sopimuksen määräyksiä sovelletaan, vahvistetaan kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta neuvoston yksimielisesti komission ehdotuksesta tekemin päätöksin."

8 Yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan (ks. asia 148/77, Hansen, tuomio 10.10.1978, Kok. 1978, s. 1787) tästä artiklasta ilmenee, että perustamissopimuksen 227 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa nimenomaisesti mainitut määräykset ovat olleet sovellettavissa DOM:eissa ETY:n perustamissopimuksen voimaantulosta alkaen, kun taas muiden määräysten osalta artiklassa varataan kahden vuoden määräaika, jonka kuluessa neuvosto voi päättää erityisistä soveltamisedellytyksistä. Yhteisöjen tuomioistuin tarkensi seuraavaksi, että niiden perustamissopimuksen määräysten osalta, joita ei ole lueteltu 227 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa, on myöhemmin mahdollista hyväksyä erityisiä toimenpiteitä alueiden erityisten tarpeiden mukaisesti.

9 Neuvosto on, sille näin osoitetun vallan nojalla, antanut tiettyjä säädöksiä eli muun muassa Ranskan merentakaisten departementtien syrjäisestä sijainnista ja saaristoasemasta johtuvia valinnaisia toimenpiteitä koskevasta ohjelmasta (Poseidom) 22 päivänä joulukuuta 1989 tehdyn neuvoston päätöksen 89/687/ETY (EYVL L 399, s. 39). Tämän ohjelman yhteydessä neuvosto teki samana päivänä myös päätöksen 89/688/ETY Ranskan merentakaisisten departementtien meriverojärjestelmästä (EYVL L 399, s. 46). Päätöksessä määrätään erityisesti, että "viimeistään 31 päivään joulukuuta 1992 mennessä Ranskan viranomaiset toteuttavat tarvittavat toimenpiteet, jotta merentakaisissa departementeissa tällä hetkellä voimassa olevaa meriverojärjestelmää sovelletaan erottelematta – – alueelle tuotuihin tuotteisiin ja sieltä saatuihin tuotteisiin." Päätöksen 4 artiklassa määrätään, että "Ranskan tasavalta saa säilyttää nykyisen meriverojärjestelmän ainoastaan 31 päivään joulukuuta 1992." On kuitenkin huomattava, että päätöksen määräykset tulivat voimaan vasta tarkasteltavina olevien tapahtumien jälkeen, ja on kiistatonta, ettei niillä ole taannehtivaa vaikutusta.

Meriveron kaltaisen veron laillisuus

10 Kahdella ensimmäisellä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin pyrkii selvittämään, onko tavaroiden tullausarvon perusteella määräytyvä vero, jota kannetaan ainoastaan jäsenvaltion tietyllä alueella ja jota sovelletaan erottelematta sekä muulta kansalliselta alueelta että ulkomailta tuotuihin tavaroihin, mutta jota ei sovelleta alueelta saatuihin tuotteisiin, tullia vastaava maksu vai sisäinen vero.

11 Yhteisöjen tuomioistuin on aiemmin todennut, että toisen jäsenvaltion tuotteista kannettava vero tai maksu ei ole tulleja vastaava maksu vaan perustamissopimuksen 95 artiklassa tarkoitettu sisäinen vero, jos se on osa sellaista yleistä sisäistä verojärjestelmää, joka kattaa järjestelmällisesti tietyn tyyppiset tuotteet sellaisten objektiivisten perusteiden mukaisesti, joita sovellettaessa tuotteiden alkuperällä ei ole merkitystä (asia 90/79, Komissio v. Ranska, tuomio 3.10.1981, Kok. 1981, s. 283, 14 kohta). Yhteisöjen tuomioistuin on myös tarkentanut, että veroja, joita kannetaan tuonnissa, voidaan pitää sisäisinä veroina ainoastaan, jos niiden tarkoituksena on asettaa kaikki tuotteet samankaltaiseen verotukselliseen asemaan niiden alkuperästä riippumatta (asia 27/67, Fink-Frucht, tuomio 4.4.1968, Kok. 1968, s. 327).

12 Meriveroa sovelletaan muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta kaikkiin Région Réunioniin tuotuihin tuotteisiin sen vuoksi, että ne tuodaan tälle Ranskan alueelle, kun taas Réunionista peräisin olevat tuotteet on vapautettu kyseisestä verosta nimenomaan niiden alkuperän vuoksi eikä perustuen objektiivisiin edellytyksiin, joita voitaisiin soveltaa myös tuontitavaroihin. Näiden tekijöiden vuoksi kiistan kohteena olevaa veroa ei voida pitää sisäisenä verona.

13 Tämän vuoksi on tutkittava, onko meriveron kaltainen vero vaikutuksiltaan tulleja vastaava maksu. Tämän osalta yhteisöjen tuomioistuin on aiemmin todennut, että kotimaisille tai ulkomaisille tavaroille yksipuolisesti asetettu vero tai maksu, jonka perusteena on valtion rajan ylittäminen, on perustamissopimuksen 9 ja 12 artiklassa tarkoitettu vaikutukseltaan vastaava maksu, jos se ei ole varsinainen tulli; asia on näin riippumatta veron tai maksun vähäisyydestä, nimikkeestä ja kantamistavasta, vaikka sitä ei kannettaisi valtion hyväksi, vaikka sillä ei olisi mitään syrjivää tai protektionistista vaikutusta ja vaikka tuote, josta se kannetaan, ei kilpailisi kotimaisten tuotteiden kanssa (ks. erityisesti yhdistetyt asiat 2/69 ja 3/69, Sociaal Fonds Diamantarbeiders, tuomio 1.7.1969, Kok. 1969, s. 211).

14 Ranskan tasavalta väittää, että kiistan kohteena oleva maksu ei ole vaikutukseltaan tulleja vastaava maksu. Se huomauttaa aluksi, että jos tavarat tuodaan ja luovutetaan vapaaseen liikkeeseen Manner-Ranskassa, ei meriveroa sovelleta niihin. Ranskan tasavallan mukaan tuonti Région Réunioniin, toisin sanoen sisäinen toiminta, eikä valtion rajan ylittäminen, aiheuttaa meriveron kantamisen. Lisäksi se esittää, että meriveroa sovelletaan samalla tavalla myös Manner-Ranskasta Réunioniin tuotuihin tuotteisiin.

15 Väitteitä ei voida hyväksyä.

16 Jäsenvaltioiden välillä liikkuvia tavaroita koskevien tullien kielto perustuu siihen, että pienetkin verot ja maksut, joita kannetaan rajan ylityksen perusteella, haittaavat tavaroiden liikkuvuutta (katso edellä mainittu tuomio yhdistetyissä asioissa 2/69 ja 3/69). Vero, joka kannetaan jäsenvaltion tietyn alueen rajalla sillä perusteella, että tuotteet tuodaan tälle alueelle, muodostaa vähintään yhtä vakavan esteen tavaroiden vapaalle liikkuvuudelle kuin vero, jota kannetaan jäsenvaltion rajalla sillä perusteella, että tuotteet tuodaan tähän jäsenvaltioon.

17 Tällaisesta alueellisesta verosta aiheutuu haittaa yhteisön tullialueen yhtenäisyydelle siitä huolimatta, että vero kannetaan myös sellaisista tavaroista, jotka tuodaan kyseisen jäsenvaltion muilta alueilta.

18 Tämän vuoksi ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle on vastattava, että vero, jota jäsenvaltio kantaa tullausarvon perusteella kaikista sen alueelle tuotavista tavaroista, on tuontitullia vaikutukseltaan vastaava maksu, vaikka vero kannetaan myös sellaisista tavaroista, jotka tuodaan kyseisen jäsenvaltion muilta alueilta.

Yhteisön ja Ruotsin välillä voimassa olevan vapaakauppasopimuksen sovellettavuus (ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kolmas kysymys)

19 Kolmannella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii selvittämään, kielletäänkö yhteisön ja Ruotsin kuningaskunnan välisessä sopimuksessa (Euroopan talousyhteisön ja Ruotsin kuningaskunnan välisen sopimuksen tekemisestä 19 päivänä joulukuuta 1972 annettu asetus (ETY) N:o 2838/72, EYVL L 300, s. 96, jäljempänä sopimus) edellä kuvatun kaltainen meriveron kaltaisten verojen kantaminen Ruotsista tuotavista tuotteista.

20 Tämän osalta on muistutettava, että sopimusta sovelletaan tiettyihin tuotteisiin, muiden muassa yhteisöstä tai Ruotsista peräisin oleviin autoihin. Sopimuksen 6 artiklassa kielletään uusien, vaikutukseltaan tuontitulleja vastaavien maksujen kantaminen yhteisön ja Ruotsin välisessä kaupassa ja siinä myös säädetään olemassa olevien vaikutukseltaan vastaavien maksujen poistamisesta 1 päivään heinäkuuta 1977 mennessä.

21 Ranskan tasavalta väittää, että vaikka meriveroa pidettäisiinkin ETY:n perustamissopimuksessa tarkoitettuna vaikutukseltaan tuontitulleja vastaavana maksuna, ei tästä seuraa, että se olisi sopimuksen 6 artiklassa tarkoitettu maksu. Tukeakseen väitettään Ranskan hallitus viittaa erityisesti asiassa 270/80, Polydor, 9.2.1982 annettuun tuomioon (Kok. 1982, s. 329), jossa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että ETY:n perustamissopimuksen 30 ja 36 artiklan sekä ETY:n ja Portugalin tasavallan välisen sopimuksen 14 artiklan 2 kohdan ja 23 artiklan sanamuotojen samankaltaisuus ei ole riittävä peruste sille, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö, jossa määritetään teollisoikeuksien ja kaupallisten oikeuksien suojan ja tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevien määräysten välinen suhde yhteisössä, saatetaan osaksi kyseistä sopimusta.

22 Väitettä ei voida hyväksyä.

23 On totta, että yhteisön ja kolmannen maan välisen sopimuksen määräysten ja ETY:n perustamissopimuksen määräysten merkitys ei välttämättä ole sama, vaikka niissä olisi käytetty samaa sanamuotoa. Kuten edellä mainitusta tuomiosta asiassa Polydor ilmenee, sen määrittämiseksi, onko ETY:n perustamissopimuksen määräyksen tulkinta ulotettava koskemaan samanlaista määräystä toisessa sopimuksessa, kuten tässä tapauksessa tarkasteltavana olevassa, on tutkittava määräystä sen tarkoituksen ja tavoitteen sekä kyseisen asiayhteyden valossa.

24 Sopimuksen johdanto-osan mukaan sopimuksen tavoitteena on lujittaa ja laajentaa yhteisön ja Ruotsin kauppasuhteita sekä, ottaen huomioon oikeudenmukaiset kilpailun edellytykset, varmistaa niiden välisen kaupan sopusointuinen kehitys Euroopan rakentamistyön edistämiseksi. Tässä tarkoituksessa sopimuspuolet ovat päättäneet olennaiselta osin poistaa asteittain keskinäisen kauppansa esteet tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen (GATT) vapaakauppa-alueiden perustamista koskevien määräysten mukaisesti.

25 Tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen 24 artiklan 8 kohdassa vapaakauppa-alueella tarkoitetaan "kahden tai useamman tullialueen ryhmää, jossa tullit ja muut rajoittavat kaupalliset säännökset – – on poistettu käytännöllisesti katsoen kaikesta kaupasta, jota jäsenalueet keskenään käyvät näiltä alueilta peräisin olevilla tuotteilla".

26 Tästä seuraa, että kaupan esteiden poistamista koskevan tavoitteen yhteydessä tuontitullien poistamisella on ensisijainen rooli. Sama koskee myös vaikutukseltaan vastaavia maksuja, jotka yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan liittyvät läheisesti tulleihin *stricto sensu* (ks. erityisesti em. asia Sociaal Fonds Diamantarbeiders sekä asia C-260/90, Leplat, tuomio 12.2.1992, Kok. 1992, s. I-643). Sopimus menettäisi merkittävän osan tehokkaasta vaikutuksestaan, jos sen 6 artiklassa esitetty vaikutukseltaan vastaavan maksun käsite tulkittaisiin ulottuvuudeltaan rajoitetummaksi kuin ETY:n perustamissopimuksessa käytetty vastaava käsite.

27 Tämän vuoksi ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen kolmanteen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 2838/72 liitteenä olevan, yhteisön ja Ruotsin välisen sopimuksen 6 artiklaa on tulkittava siten, että siinä kielletään jäsenvaltiota kantamasta tavaroiden tullausarvon perusteella määräytyvää veroa Ruotsista tuoduista tavaroista sillä perusteella, että ne tuodaan kyseisen jäsenvaltion tiettyyn osaan, vaikka vero kannetaan myös sellaisista tavaroista, jotka tuodaan tälle alueelle kyseisen jäsenvaltion toiselta alueelta.

Tämän tuomion ajalliset vaikutukset

28 Région Réunion ja Ranskan tasavalta ehdottivat kirjallisissa ja suullisissa huomautuksissaan, että mikäli yhteisöjen tuomioistuin katsoisi meriveron kaltaisen veron olevan ETY:n perustamissopimuksen sekä yhteisön ja Ruotsin välisen vapaakauppasopimuksen asianomaisten määräysten vastainen, se rajoittaisi tuomion ajallisia vaikutuksia.

29 Pyyntönsä tueksi Ranskan tasavalta esittää erityisesti, että yhteisön oikeuden soveltamiseen DOM:eissa on jo kauan liittynyt oikeudellinen epävarmuus, joka edelleen vaikuttaa meriveroon. Lisäksi se huomautti yhteisöjen tuomioistuimelle, että tuomiolla, jossa se velvotettaisiin palauttamaan tähän mennessä aiheettomasti kannetut verot, olisi taloudellisesti tuhoisa vaikutus DOM:eissa. Itse asiassa DOM:ien paikallisille viranomaisille esitettäisiin lukematon määrä

edunpalautusvaatimuksia, joihin ne eivät pystyisi vastaamaan. Tilannetta pahentaisi se seikka, että Ranskan siviililainsäädännön mukaan edunpalautusvaatimukseen sovellettaisiin 30 vuoden vanhentumisaikaa.

30 On todettava, että ainoastaan poikkeustapauksissa yhteisöjen tuomioistuin voi yhteisön oikeusjärjestykseen kuuluvaa oikeusvarmuuden periaatetta soveltaen rajoittaa asianomaisten henkilöiden mahdollisuutta vedota oikeussääntöön, jota se on tulkinnut, vilpittömässä mielessä perustettujen oikeussuhteiden pätevyyden kyseenalaistamiseksi. Yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tällainen rajoitus voidaan tehdä vain siinä tuomiossa, jossa annetaan pyydetty tulkintaratkaisu. Sen ratkaisemiseksi, onko tuomion ajallisia vaikutuksia syytä rajoittaa, on otettava huomioon se, että vaikka jokaisen tuomioistuinratkaisun käytännön vaikutuksia on harkittava tarkkaan, oikeuden objektiivisuutta ei kuitenkaan voida heikentää eikä oikeuden tulevaa soveltamista vaarantaa sillä perusteella, että ratkaisulla voi olla tiettyjä vaikutuksia menneen ajan osalta (asia 24/86, Blaizot, tuomio 2.2.1988, Kok.1988, s. 379, 28 ja 30 kohta).

31 Käsiteltävänä olevan asian osalta meriveron erityispiirteet sekä Ranskan DOM:ien erityinen tilanne ovat aiheuttaneet epävarmuutta siitä, onko kyseinen vero yhteisön oikeuden mukainen. Tätä epävarmuutta kuvastaa myös yhteisön toimielinten toiminta meriveron osalta.

32 Itse asiassa komissio ei saattanut loppuun Ranskaa vastaan aloittamaansa jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaa menettelyä meriveron osalta. Se myös ehdotti neuvostolle päätöstä 89/688, jonka yhtenä tarkoituksena muiden muassa on oikeuttaa meriveron säilyttäminen väliaikaisesti edellä mainitun Poseidom-ohjelman yhteydessä. Päätöksen johdanto-osan kolmannessa ja neljännessä perustelukappaleessa tarkennetaan, että "merivero on nykyisin tukea paikalliselle tuotannolle, jolla on syrjäisestä sijainnista ja saaristoasemasta johtuvia vaikeuksia" ja että "kyseessä on myös paikalliseen itsehallintoon ja paikallisdemokratiaan kuuluva olennainen väline, jonka avulla saatavilla resursseilla myötävaikutetaan merentakaisten departementtien taloudelliseen ja sosiaaliseen kehitykseen".

33 Nämä seikat ovat voineet johtaa Ranskan tasavallan ja Ranskan DOM:ien paikallisten viranomaisten kohtuudella katsoen olettamaan, että sovellettava kansallinen lainsäädäntö on yhteisön oikeuden mukainen.

34 Tämän vuoksi oikeusturvaa koskevat pakottavat seikat estävät kyseenalaistamasta oikeussuhteita, joiden oikeusvaikutukset menneisyydessä ovat jo päättyneet, koska niiden kyseenalaistaminen järkyttäisi taannehtivasti Ranskan DOM:ien paikallisten viranomaisten rahoitusjärjestelmää.

35 On siis syytä päättää, että ETY:n perustamissopimuksen määräyksiin tai yhteisön ja Ruotsin välisen sopimuksen 6 artiklaan ei voida vedota sellaisten vaatimusten osalta, jotka koskevat ennen tämän tuomion antamispäivää maksettujen meriverojen kaltaisten verojen palauttamista; tämä ei kuitenkaan koske niitä henkilöitä, jotka ovat ennen tätä päivää nostaneet kanteen tai esittäneet muulla tavalla vastaavan vaatimuksen.

36 Tämän osalta on tarkennettava, että tämän tuomion ajallisten vaikutusten rajaamista ei sovelleta toimivaltaisille viranomaisille tämän päivämäärän jälkeen maksettujen maksujen takaisinsaamiseksi esitettyihin pyyntöihin, kun kyseessä on tavaroiden tuonti kyseiseen DOM:iin ennen tätä päivämäärää.

Oikeudenkäyntikulut

37 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Ranskan tasavallalle, Région Réunionille ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Cour d'appel de Saint-Denis'n (Réunion) sille esittämät kysymykset seuraavasti:

1) **Vero, jota jäsenvaltio kantaa tullausarvon perusteella kaikista sen alueelle tuotavista tavaroista, on tuontitullia vaikutukseltaan vastaava maksu, vaikka vero kannetaan myös sellaisista tavaroista, jotka tuodaan kyseisen jäsenvaltion muilta alueilta.**

2) **Asetuksen N:o 2838/72 liitteenä olevan, yhteisön ja Ruotsin välisen sopimuksen 6 artiklaa on tulkittava siten, että siinä kielletään jäsenvaltiota kantamasta tavaroiden tullausarvon perusteella määräytyvää veroa Ruotsista tuoduista tavaroista sillä perusteella, että ne tuodaan kyseisen jäsenvaltion tiettyyn osaan, vaikka vero kannetaan myös sellaisista tavaroista, jotka tuodaan tälle alueelle kyseisen jäsenvaltion toiselta alueelta.**

3) **ETY:n perustamissopimuksen määräyksiin tai yhteisön ja Ruotsin välisen sopimuksen 6 artiklaan ei voida vedota sellaisten vaatimusten osalta, jotka koskevat ennen tämän tuomion antamispäivää maksettujen meriverojen kaltaisten verojen palauttamista; tämä ei kuitenkaan koske niitä henkilöitä, jotka ovat ennen tätä päivää nostaneet kanteen tai esittäneet muulla tavalla vastaavan vaatimuksen.**

Due Joliet Schockweiler Grévisse Kapteyn

Mancini Kakouris Moitinho de Almeida Rodríguez Iglesias

Díez de Velasco Zuleeg Murray Edward

Julistettiin Luxemburgissa 16 päivänä heinäkuuta 1992.

J.-G. Giraud
kirjaaja

O. Due
presidentti